

A LEGELTETÉSES ÁLLATTENYÉSZTÉS MEGHONOSÍTÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI ÉS KORLÁTAI SOMOGY MEGYÉBEN

(The possibilities and limits of introducing grazing animal
husbandry in Somogy county)

BOKORNÉ KITANICS TÜNDE

Somogy megye ökológiai adottságai

Somogy megye területének mintegy kétharmada dombvidék. Ezek közül délkeleten a Mecsek nyúlványaként folytatódó Zselic és az északkeleten elhelyezkedő Tabidombvidék a legnagyobb. Mindkét tájegység felszíne erősen szabdalt. A szűk völgyek, meredek domboldalak, a sok patak völgy és szurdok e területeket a nagyüzemi termelés számára nehezen hozzáférhetővé teszik.

A talajok ötféle alapkőzeten alakultak ki: 53%-ban löszön, 30%-ban homokon, 8%-ban folyami üledéken, 5%-ban agyagon és 4%-ban pedig lápon és tőzegen. Az alapkőzeten meghatározza a talajminőséget, de megfelelő műveléssel, másodlagos anyagok adagolásával és a talajviszonyokhoz alkalmazkodó technológiával a terméstartalagok eltérőek lehetnek. Somogyra bár elsősorban az erdőtalajok és a csernozjomok jellemzőek, a nyugati részen kialakult barna erdőtalajoktól a keleti csernozjomig mégis a teljes talajszorozat fellelhető. A legjobb szántóföldek a Mezőföldön, a Kaposvölgyben és a Marcaliháton találhatók. A többi körzet talajai gyengébb minőségűek.

Az 1. táblázat láthatóvá teszi az ország nagyobb tájkörzeteinek csapadékeloszlását havi bontásban. Legtöbb csapadék Nyugat-Dunántúlon és Dél-Dunántúlon esett. Évente három csapadék maximum van: február, május-június és szeptember-október körül. A táblázatból számított szórásértékek alapján megállapítottam, hogy a csapadék eloszlása Dél-Dunántúlon és Kelet-Magyarországon a legegyszerűsebb.

A Dél-Dunántúl csapadékeloszlása jellemző Somogy megyére is. A csapadék évi mennyisége a megyében 550–880 mm. Az átlagos csapadékmennyiség délnyugatról északkelet felé haladva egyre csökken. A Dráva mentén és a Homokvidék déli részén 750–800 mm csapadék hull évente. A Mezőföld somogyi része viszont az évi 500–550 mm-es csapadékkal a megye legszárazabb körzetének számít (1. ábra).

A napfényes órák száma 1850–2000 között alakul és földrajzilag a csapadékeloszlással ellentétes irányba változik.

A megye területén az évi átlagos középhőmérséklet 9,5–10 °C között van.

I. TÁBLÁZAT

A nagyobb tájegységekre jellemző csapadék mennyisége és eloszlása (10 éves átlag)
(Quantity and breakdown of precipitation in the main small regions
[average of ten years])

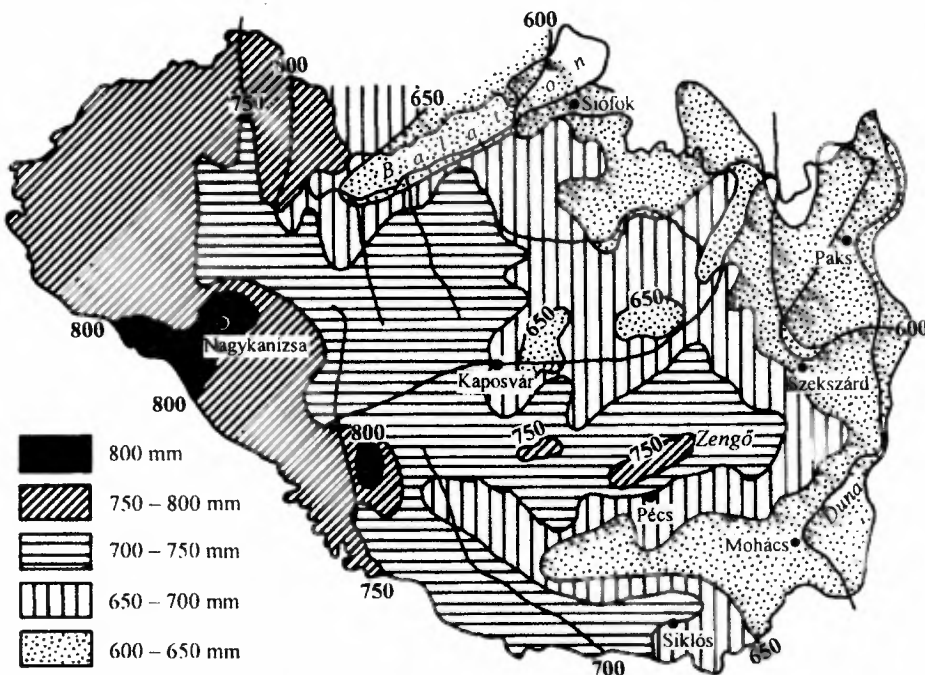
(milliméter)

Tájegység	Hónapok												Összesen
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
Észak-Dunántúl	32	83	55	30	57	71	26	34	70	25	26	42	551
Nyugat-Dunántúl	59	68	52	31	70	74	60	73	91	95	48	41	760
Dél-Dunántúl	48	56	49	35	65	72	56	68	82	83	35	39	688
Dunántúl átlag	46	65	52	33	66	72	44	59	81	66	33	40	666
Duna-Tisza köze	31	44	41	40	77	81	32	28	58	36	28	24	550
Észak-Magyarország	28	52	48	43	75	86	52	37	54	34	35	28	572
Kelet-Magyarország	25	38	42	35	81	80	48	43	55	41	38	39	565
Nagyalföld (Szolnok)	29	36	38	33	85	78	44	28	42	35	39	26	513

Forrás: KSH

I. ÁBRA

Évi csapadékeloszlás a Dél-Dunántúlon
(Annual precipitation in South Transdanubia)

Forrás: Magyarország Éghajlati Atlasza

A művelési ágak megoszlása Somogy megyében

Somogy megye az ország összes földterületének 6,1%-át foglalja magában. Hasonló arányt képvisel a termőterület is (6,3%). A földterület művelési ágak szerinti megoszlását mutatja a 2. táblázat. 1980 és 1994 között a szántó aránya először (1993-ig) csökkent, majd nőtt. E művelési ág aránya Somogyban az országosnál alacsonyabb.

A gyepterületek rohamos mértékben csökkentek, 75 ezer ha-ról 57 ezre ha-ra. Részarányuk Somogyban szintén az országos átlag alatt van.

2. TÁBLÁZAT

Földterület művelési ágak szerint (május 31.)
[Breakdown of lands by branch of cultivation (31. May)]

(Hektár)

Művelési ág	1980	1990	1992	1993	1994
Szántó	268 754	265 364	264 401	262 987	263 430
Kert	20 545	25 491	2 133	2 133	2 122
Gyümölcsös	6 674	4 532	4 373	3 957	3 956
Szőlő	5 995	6 230	6 279	6 012	6 019
Gyep	75 087	59 338	57 816	57 758	57 007
Mezőgazdasági terület	377 055	360 955	335 002	332 847	332 534
Erdő	148 607	149 755	151 194	166 121	166 705
Nádas	2 182	2 976	2 891	2 911	3 339
Termőterület	530 741	516 671	492 049	504 942	505 734
Művelés alól kivett terület	69 831	85 509	74 968	62 397	63 249
Összesen	600 572	602 180	567 017	567 339	568 983

Az erdő területe növekedett mintegy 18 ezer hektárral. E művelési ág az, amelynek területi részesedése jóval az országos átlag felett van, 29%-os részarányát egyedül az ország északi régiója közelíti meg.

A művelési ágak tájkörzetenkénti megoszlását mutatja a 3. táblázat. Országos átlag feletti a szántó aránya a Kapos-völgyében (62%). A szántók helyzete általában kedvező, egybevág a domborzati viszonyok alakulásával. A „képet” a dombvidékek rontják le, ahol sok kisméretű szántó ékelődik a gyepek és az erdők közé. Legnagyobb arányú a gyep (21%) a Zselicben. Országos átlag körüli a Marcali-háton (12,5%) és a Somogyi-homokvidéken (10%). A gyepek változatos területi képet mutatnak. Legnagyobb rész vízfolyások mentén fordulnak elő, illetve a nehezen művelhető, gyengébb talajminőségű lejtős domboldalakon.

Az erdő részaránya a Zselicben (40%), messze felülmúlja mind az országos, mind a megyei átlagot. Az átlagnál (országos és megyei) jóval nagyobb a Dráva melléke és a Somogyi-homokvidék erdőültetése is.

A 2. ábrán a 17 AK-nál gyengébb minőségű földek láthatók. Ezek nagyobb részben a Somogyi-homokvidéken, a Zselicségben és a Tabi-dombvidéken találhatók. Szembetűnő, hogy az (általam megjelölt) 50%-nál magasabb területi arányt képviselő szántók milyen nagy területen találhatók e gyenge (17 AK alatti) minőségű talajokon. Mind ökológiai, mind ökonómiai megfontolásból ajánlatos lenne, hogy e gyenge termőképességű szántók helyett gyepeket telepítsenek.

3. TÁBLÁZAT

Földterület megoszlása művelési ágak szerint, területi részletezésben*
(1991. március 31.)

(Breakdown of lands by branch of cultivation, in territorial division [31. March 1995])

Mezőgazdasági táj- körzet	Szántó	Kert, gyümölcs- ös	Szőlő	Gyep	Mezőgaz- dasági terület	Erdő	Termőter- ület	Összes földterüle- t
Mezőföld III.	38,1	6,2	1,8	6,0	52,1	15,0	67,8	100,0
Kaposvölgye	62,1	6,0	0,8	7,0	75,9	12,3	88,2	100,0
Marcali-hát	35,1	5,9	1,7	12,5	55,2	21,0	78,2	100,0
Dráva melléke	39,5	4,5	0,5	8,5	53,0	29,0	82,1	100,0
Tabi dombvidék	47,0	6,3	1,7	8,6	63,6	22,2	86,6	100,0
Zselic	28,0	5,1	0,5	21,0	54,6	40,0	94,6	100,0
Somogyi homokvidék	44,0	4,6	0,5	10,0	59,1	28,4	87,7	100,0
Megyei átlag	44,1	4,9	1,0	9,8	59,8	24,9	85,7	100,0
Elmaradt térségek	38,4	4,1	1,2	13,5	57,2	29,3	87,3	100,0
Országos átlag	50,7	4,7	1,5	12,7	69,6	18,2	88,5	100,0

*Közégsoros adatok

Forrás: KSH Somogy Megyei igazgatósága AMŐ tablók. Mezőgazdasági Statisztikai Zsebkönyv, KSH, Budapest, 1991.

A 3. ábrán a legelők elhelyezkedését térképeztem fel a jobb (17 AK feletti) minőségű talajokon. Egyedül a Marcali-háton található nagyobb arányban gyep (Balaton mentén) e jobb termőképességű földeken is. Ebből következik, hogy a gyepek nagyobb arányban a rosszabb minőségű talajokon találhatóak.

A gyep arányának növelése a megyében indokolt lenne. A lejtős szántó művelése sok nehézséggel jár, nagy a talaj lemosódásának veszélye, a termések kisebbek, mint a sík területeken. A lejtőn a gyep a legmegfelelőbb talajvédő. A lejtő 1%-a a gyep termését 1,6–2,0%-kal csökkenti, ami kevesebb a szántóföldinél, mert ott a lejtő 1%-a 2,4–2,7%-os termésnövekedést jelent. Ezek a tények igazolják az ökológiához igazított termelés-szerkezetet. Ezért a 15%-nál nagyobb lejtésű szántókat gyepesítésre, a 25 foknál mere-dekebb részeket erdősítésre javaslom. A lejtőkön, domboldalakon megfelelő hozzáér-téssel és művelési móddal gazdaságos legeltetéses állattartás valósítható meg.

Az állattartás Somogy megyében

1996. március 31-én a megyében 40 000 szarvasmarha és ebből 18 000 tehén volt. A 4. táblázat mezőgazdasági tájkörzetenként mutatja az állatállomány megoszlását.

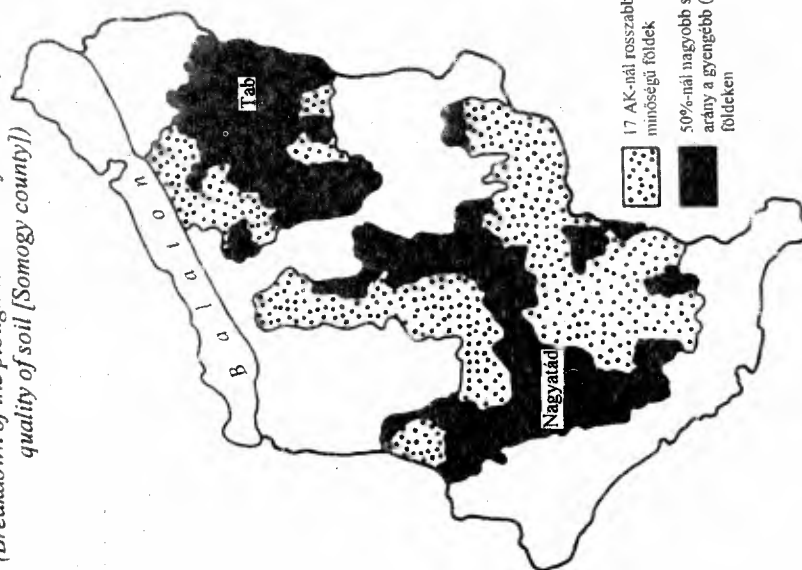
Legtöbb szarvasmarha a Somogyi homokvidéken és a Tabi dombvidéken található. Ugyanitt koncentráldott a juh- és a lóállomány is.

Szembetűnő, hogy a megye legnagyobb összefüggő gyepterületével rendelkező Zselicségben tenyésztik a legkevesebb szarvasmarhát. Ez a tény is a gyepterületek fo-lyamatos „leértékelődését” mutatja, illetve azt, hogy a legelőre alapozott szarvasmarha-tartást majdnem teljes mértékben felszámolták. Ennek a tartástechnológiának a „visszahonosítása” a megye mezőgazdaságának stratégiai feladata lenne.

2. ÁBRA

A szántó megoszlása a talaj minőségének függvényében (Somogy megye)

(Breakdown of the plough-lands as a function of the quality of soil [Somogy county])

3. ÁBRA

A legelő megoszlása a talaj minőségének függvényében (Somogy megye)

(Breakdown of the pastures as a function of the quality of soil [Somogy county])

4. TÁBLÁZAT
Az állatállomány főbb adatai
(Main data of the livestock)

(darab)

Mezőgazdasági tájkörzet	Szarvasmarha		Sertés		Juh		Ló		Tyúkféle		Egyéb szármayas	Kecske	Házinyúl
	összesen	ebből: tehén	összesen	ebből: anyakoca	összesen	ebből: anyajuh	összesen	ebből: kanca	összesen	ebből: tojó			
Mezőföld III.	370	177	7 119	435	1 685	1 190	286	167	88 505	54 994	16 860	205	6 402
Dráva melléke és Csurgó környéke	1 063	613	17 076	917	1 064	758	426	311	285 749	111 930	14 730	201	13 254
Marcali hát és környéke	1 250	610	17 497	914	2 113	1 298	646	423	208 593	127 615	36 399	380	15 701
Tabi dombvidék	1 584	561	20 759	1 049	6 755	5 170	749	541	212 104	124 977	42 893	560	16 657
Somogyi homokvidék	2 081	1 031	29 826	1 865	5 170	4 023	1 149	766	305 634	203 894	154 820	361	24 780
Kaposválygye	1 031	398	21 915	1 307	1 177	867	538	257	253 445	126 533	21 618	430	18 076
Zselicség	640	294	6 705	290	1 731	1 245	210	133	75 430	43 314	23 415	114	6 008
Összesen	8 019	3 684	120 897	6 777	19 695	14 551	4 004	2 698	1 42 9463	793 257	310 735	2 251	10 089

Somogy megye ökológiai adottságai és a gyepgazdálkodás feltételei

Gyepgazdálkodási szempontból az éghajlati viszonyoknak van elsődleges szerepük, azon belül is az évi csapadékmennyiségnek és eloszlásának. A gyep vegetációban egyenletes csapadékelátást igényel. Ezért a legelők hozama a vegetációs időszakban akkor egyenletes, ha a csapadék eloszlása is hasonló. Hazai viszonyok között a gyep hozama a tájegységre jellemző csapadék mennyiségének és eloszlásának megfelelően nagyon eltérő. A csapadék meghatározó szerepét módosíthatják a talaj hidrológiai viszonyai, elsősorban a talajvíz mozgása és szintje. Kedvező talajvízszint csökkenti a csapadékhány káros hatását. Ilyen területek elsősorban a völgyfenék és az árterületek mélyen fekvő gyepterületei.

A pázsitfűfélék előnye, hogy a szélsőséges talajok (futóhomok, meszes-szódás és savanyú szikesek) kivételével különböző talajtípusokon jól termesztetők. Természetesen a talaj minősége és a hozamok nagysága között összefüggés mutatható ki.

A gyepgazdálkodás szempontjából előnyt jelent, ha a talajvízszint nem emelkedik -50 cm fölé és nem süllyed -2 m alá. A gyepgazdálkodás során figyelembe kell venni a domb- és hegyvidéki folyó és patak völgyek sajátos hidrológiai viszonyait. Itt ugyanis a domborzati viszonyok nagyon befolyásolják a talaj vízgazdálkodását.

A domborzati viszonyok több szempontból befolyásolják a gyepgazdálkodást. A 10%-nál meredekebb lejtőkön már szántóföldi művelés nem végezhető és erdő sincs. Itt a gyepgazdálkodás az egyedüli hasznosítási mód. E domboldalak azonban vízben szegények. Az itt található gyepeknek a talajvédő, az eróziót megakadályozó szerepe a legfontosabb, de időszakonként juhokkal legeltethető is.

A hazai gyepterületek potenciális termőképessége csak 30–50%-ban van kihasználva. Kedvező természeti viszonyok között a jelenlegi hozamok viszonylag kevés ráfordítással megduplázzhatók.

Az évi csapadéktól függően az elérhető szénatermés:

- sík-üde talajokon 15–20 t/ha
- sík-közepes talajokon 12–16 t/ha
- sík-száraz talajokon 9–11 t/ha.

Lejtős területeken a termőképesség 20–30%-kal kevesebb. A gyakorlat szerint a termőképességet tejtermelésnél 8–10 t/ha, húshasznú tehénállománynál 3–4 t/ha, juhtartásban 2–3 t/ha hozamig érdemes fokozni.

Az eltartható állatlétszám kiszámításánál tehát feltételezzük, hogy az állomány téli és nyári tömegtakarmány-szükségletének a 80%-át a gyepterületről legeltetjük le, illetve takarítjuk be. A területen eltartható állatok száma tehát függ a gyepterület hozamától és az állatok egész évi szükségletétől (5. táblázat).

A gyep termőképességét elsősorban a csapadék mennyisége és eloszlása befolyásolja. A 6. táblázatban összefoglalva látható Somogy megye ökológiai sajátosságai. Megállapítható, hogy a gyepgazdálkodás szempontjából legkedvezőbb éghajlati viszonyok a Dráva-mellékén, a Zselicsegyben, valamint a Somogyi-homokvidéken található. E tájegységek szántóterületeinek aranykorona-értéke kedvezőtlen, 13,9–19,1 AK közötti. A hegy- és dombvidéken a talajok gyenge termőképessége és az alacsony termelési színvonal erőteljesen korlátozza az ésszerű talajhasználati mód és termelési szerkezet kialakítását. E vidékeken ugyanis sok az ún. feltétlen terület, ahol csak meghatározott művelési ág keretében történő talajhasznosítás jöhet számításba, és a különböző szántó-

földi növények eredményes termesztése is jóval kockázatosabb, mint másutt. A helyes talajhasználatnál a lejtő meredekségével egyenes arányban csökken a szántóföld és nő az erdő, a legelő és a rét aránya. A lejtőszázalék emelkedésével növekednie kell a fedett területek arányának a szántóterület rovására. Hegy- és dombvidéken tehát a gazdálkodás és az ésszerű talajhasználat fő kiindulási elve: szántó és fedett (erdő-, gyept-) területek legkedvezőbb arányainak kialakítása a lejtési viszonyoknak megfelelően. A racionális földhasználat gyakorlatának a táji adottságokhoz kell igazodnia. A 17–25%-os lejtőátlományban a gyept, a 25%-on felüli lejtőkategóriában pedig az erdő helyezkedjen el. Visszaulva a 3. ábrán látottakra: a gyepterületek általában a 17 aranykorona alatti minőségű földeken találhatóak. A gyenge, 7–10 AK, barna erdőtalajon is – megfelelő fűfaj megválasztásával (magyar rozsnok, nádképű csenkesz vezérnövényű gyepeken) – biztonságos termést lehet elérni. Mélyebb területeken a réti ecsetpázsitos vezérnövényű gyeptípushoz a tarackos tippán és a széleslevelű réti perje társítását szorgalmazták.

5. TÁBLÁZAT
Gyepterületek állattartó-képessége
(Capacity of pastures to sustain livestock)

Megnevezés	Egy állat éves szárazanyag szükséglet 80%-a (t)	A gyept szárazanyag termése (tonna)								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
		eltartható állatok száma (db/ha)								
Fejőstehén	4,38	0,23	0,45	0,68	0,93	1,20	1,38	1,60	2,83	2,03
Hústehén	3,65	0,27	0,55	0,82	1,10	1,38	1,64	1,90	2,18	2,46
Növendék - marha	2,19	0,48	0,93	1,37	1,80	2,30	2,74	3,20	3,65	4,10
Anyajuh	0,73	1,37	2,75	4,10	5,50	6,90	8,50	9,60	10,90	12,20

6. TÁBLÁZAT
Somogy megye ökológiai adottságainak összefoglaló táblázata tájkörzetenként
(A comprehensive summary of the ecological endowments of Somogy county by small regions)

Tájkörzet	A szántók átlagos AK-értéke	Csapadékmennyiség (mm)	Napsütés évi összege (óra)
Mezőföld III.	28,5	600–650	2000–2050
Tabi-dombvidék	15,6	650–700	1950–2000
Kaposvölgye	21,8	650–750	1950–2000
Zselicség	15,3	700–750	1900–0950
Somogyi homokvidék	13,9	700–750	1850–1900
Marcali-hát	21,5	650–750	1900–0950
Dráva melléke	19,1	750–800	1800–1850

Somogy megye ökológiai adottságai – az országoséval ellentétben – megfelelnek a gyep igényeinek. Ennek ellenére a gyep területe évről-évre csökken a megyében (7. táblázat).

7. TÁBLÁZAT
A gyepgazdálkodás fontosabb adatainak alakulása
(Major data of pasturage)

Év	Terület (ezer ha)	Termésátlag (t/ha)
1981–1985	70	1,4
1986–1990	63	1,0
1992	58	0,7
1993	58	0,6
1994	57	0,8

Forrás: Somogy megye statisztikai évkönyve, KSH –, 1994.

A rendelkezésre álló – és a jövőben környezetvédelmi megfontolásból várhatóan növekvő – gyepterületek kihasználtsága rendkívül alacsony, ezért feltétlenül növelni kell a kérődző, illetve a gyephasznosító állatfajok létszámát. Ez alatt nem csupán a hagyományos értelemben vett szarvasmarha- és juhtenyésztés fejlesztését értjük, hanem számos új, gyepre alapozott állattenyésztési ágazat és technológia meghonosítását és kifejlesztését, amelyekre Somogy megye természeti adottságainál fogva vállalkozhatunk, és amelyeknek a termékeit a piac igényli. Ilyen ágazatok a:

Húsmarha

A 30–100 ha, jobbra erősen tagolt nagyüzemi módszerekkel nem művelhető gyepterületekkel rendelkező magánvállalkozók számára megélhetést kínál a húsmarhatartás. Kedvező, hogy a vágómarha iránti kereslet és ezzel együtt az árak is növekednek. A gazdaságos hegy- és dombvidéki húsmarhatartás feltétele egy olyan fajta, amelyik jól elviseli a mostohább tartási körülményeket, de vágóértéke megfelel a piaci igényeknek. Például hereford, limousine, charolais, egymással vagy a magyartarkával keresztezve. Az állatok legalább 230 napot legeljenek, korszerű legelőhasználat mellett. Egy hektár jól kezelt gyep területén a legeltetési időszakban négy anyatehén eltartható.

Juhtartás

A juhtenyésztés a legelőhasznosítás egyik hagyományos formája. Versenyképesebb az ágazat ha a merinónál nagyobb hozamokkal rendelkező és jó minőségű végterméket szolgáltató intenzívebb hústípusú juhval valósítjuk meg. A szaporaságot a booroola gén bevitelével növelhetjük. Az amerikai suffolk, texel és más extrém hústípusú fajtákkal kiváló vágóértékű, exportképes hizóbárányok nyerhetők.

A nagyobb kiterjedésű, kis hozamú legelőket csak juhtenyésztés útján lehet gazdaságosan hasznosítani.

Lótartás

A gyepterületek hasznosításának egy speciális, de ígéretes lehetősége a húslótartás. A világpiacon erőteljesen megnőtt a vágóló, de elsősorban a pecsenyecsikó iránti kereslet. A hidegvérű ló élőtömegtermelésben a legjobb húsmarha állományokkal is versenyképes, és erre a célra a közepes-gyenge minőségű gyepterületek is megfelelnek. A hegy- és dombvidéki lótenyésztés és lóartás célja lehet még:

- a tenyészállatnevelés
- sport- és turisztikai célú haszonállat-előállítás.

Gím- és dámszarvas tenyésztés

A zárttéri (farmszerű) dámvadtenyésztés a szélsőségesen gyenge legelők hasznosításában versenyképes a többi állatfajjal. Előny, hogy húruk korlátozás nélkül bevihető a legtöbb országba. A szarvasfélék biológiai igényei jól illeszthetők a rendelkezésünkre álló ökológiai adottságokhoz.

A kérődző állatok és a gyepterületek természetes kapcsolatát büntetlenül megszakítani nem lehet, ezért az elkövetkező évtizedekben alapvető feladat a természeti adottságokhoz alkalmazkodó racionális technológiák kidolgozása és működtetése. A gazdaságos működtetéshez viszont tulajdonosi érdekeltség és értékarányos piaci viszonyok szükségesek.

Irodalom

- Babinszky M.– Széles Gy. (1994) A gyepgazdálkodás neuralgikus pontjai. A költségtakarékos állattartási irányzatok fejlődésének közgazdasági alapkérdései. (Kézirat) PATE, Kaposvár.
- Dorgai L. – Laczkó I. (1987) *A hegy- és dombvidéki gazdálkodás ökonómiaja*. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest.
- Horváth S. (1988) *Magyarország megyéi*. Kossuth Könyvkiadó, Budapest.
- Kitanics T. (1994) A Dél-dunántúli régió ökológiai adottságainak gazdasági elemzése. (OTDK dolgozat) PATE, Kaposvár.
- Pécsi M. (1981) A Dunántúli-dombság (Dél-Dunántúl). Magyarország tájföldrajza 4. kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Sarudi Cs. (1994) Az agrártermelés és a területfejlesztés gazdasági összefüggései Somogy megyében. (Kandidátusi értekezés)
- Steffler J. – Horn P. (1995) A magyar állattenyésztés kitérés pontjai. „Agro-21” füzetek, 11. 168–175. o. Somogy megye statisztikai évkönyve. Központi Statisztikai Hivatal, Kaposvár, 1995.
- Varga G. (1996) A legteljesebb takarmány a gyep. *Kistermelők lapja*, 9. 4. o.
- Vinczeffy I. (1993) *Legelő- és gyepgazdálkodás*. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest.

THE POSSIBILITIES AND LIMITS OF INTRODUCING GRAZING ANIMAL HUSBANDRY IN SOMOGY COUNTY

TÜNDE BOKOR-KITANICS

Approximately two thirds of the territory of Somogy county is hilly areas. The average of the slopes of the county is 8–11%. Compared to the large regions of Hungary, South Transdanubia has the most precipitation, also, its distribution is the most balanced here.

Somogy county is one of the regions in Hungary which have the best ecological endowments for pasturage.

Because of the characteristic hilly surface of the county, a rational land use is necessary. In the case of a right land use, the more steep a slope, the smaller the share of plough-land and the larger the share of forest, pasture and meadow. The ideal case would be if grass were dominant on slopes of 17–25% and forests on slopes steeper than 25%.

In the territory of Somogy county, large-scale plough-lands can be found on poor quality, steep hillsides. I suggest that grassy areas be planted to replace the plough-lands which have a low fertility. Grass plays an important role in the exchange of lands. The cultivation of steep plough-lands abounds in difficulties, there is a great danger of soil erosion, also, crops are smaller than in plain lands. On slopes, grass is the best protector of the soil.

On the slopes and hillsides, a profitable grazing animal husbandry can be implemented with the right skills and cultivation.

The ecological potential of Somogy county is under-utilised, as both the number of grassy areas and grazing animals is decreasing.

For private entrepreneurs, cattle breeding could provide a certain living.

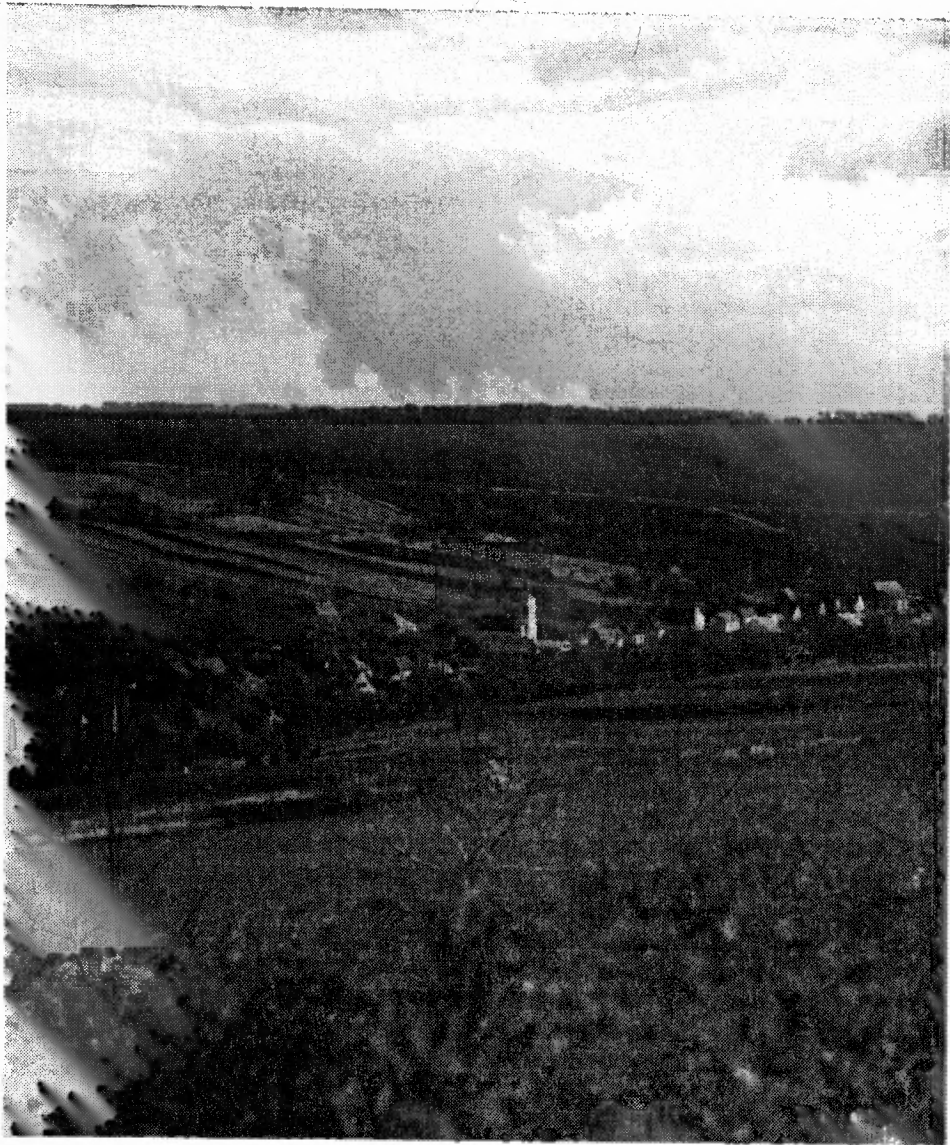
The traditional way of using the pastures is sheep breeding, which can utilise the larger and less fertile pastures, as well.

A specific way of using the grassy lands is breeding horse for its meat.

The extremely weak pastures could be grazed by red and fallow deer.

The decreasing and derelict grassy areas are still reserves for the Hungarian agriculture. These grassy areas, however, should not be taken out of cultivation but should help us to rationalise agriculture, animal breeding, fodder production and to improve the profitability of producing animal products.

Translated by Zoltán Raffay

Bőszénfai határ (Körtvélyesi L.)